Joka keliin ja menopeliin!
010 401 402 /24h
VIANOR
Member of Nokian Tyres
www.vianor.fi

MAASEUDUN TULEVAISUUS
NRO 84 - PERUSTETTU 1916
MAANANTAINA 22. HEINÄKUUTA 2013

Laadukkaat lannoitteet
BELOR PREMIUM
Typpi-rikki 21-24 nyt saatavilla!
Koko Suomen kattava jälleenmyyjäverkostomme Isännän asialla!
www. beloragro.fi

VIIDEN VUOROKAUDEN SÄÄ

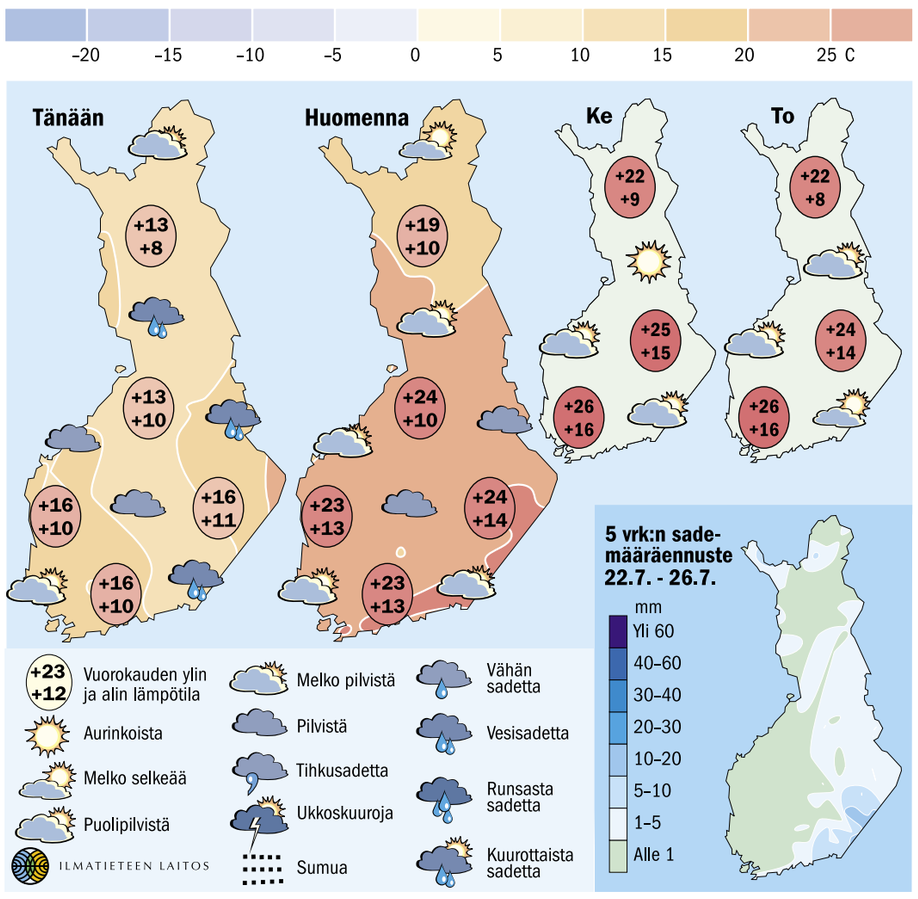

Osa maitotiloista viis veisaa välitysvasikan kunnosta

Etenkin laajentaneilla isoilla maitotiloilla on yhä puutteita vasikoiden oloissa. Välitykseen lähetetään heikkoja eläimiä, jotka sairastuttavat pahimmillaan koko ryhmän vasikkakasvattamossa.

RAISA KYLLIKKI KARJALAINEN

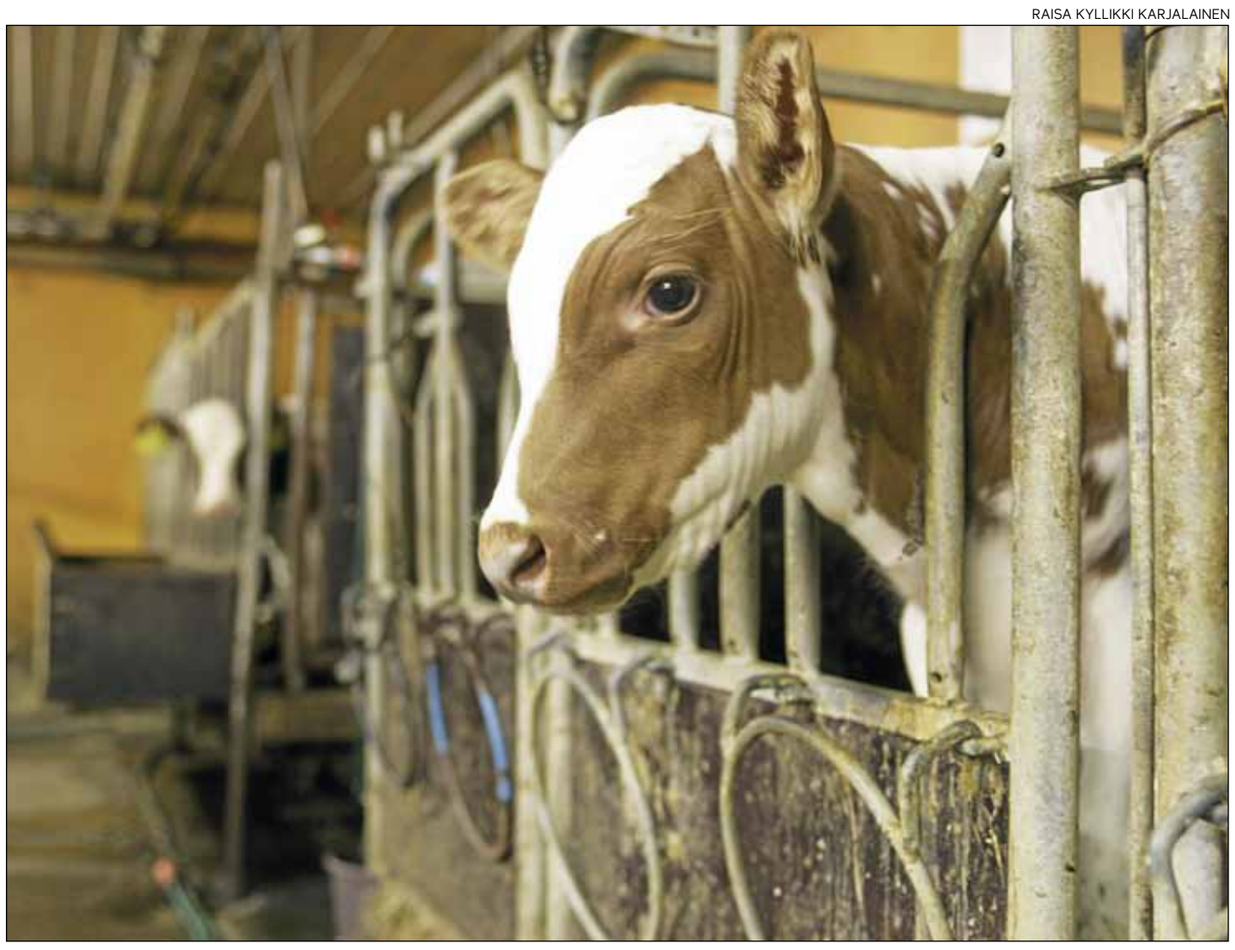

Hyvin hoidetut, ruokitut ja tarkkaillut vasikat pysyvät pääsääntöisesti terveinä ja paranevat lievistä taudeista nopeasti.

Vasikoihin on viime vuosina hankkeiden ja teemavuosien ansiosta alettu kiinnittää tiloilla hieman aiempaa enemmän huomiota.

Siitä huolimatta välitykseen toimitetaan edelleen varsin vaihtelevaa porukkaa, harmittelee vuosia vasikoiden parissa työskennellyt HK Agrin terveydenhuoltoeläinlääkäri **Heidi Härtel**.

”Osalle tiloista on kunnia-asia lähettää välitykseen vain hyviä vasikoita, osalle taas se tuntuu olevan kanava päästä eroon vasikoista anonyymisti. Välitykseen saatetaan tarjota eläimiä, joita esimerkiksi naapurille ei kehdattaisi myydä.”

Hän arvioi yhdeksi syyksi sen, että maitotilojen tautipaine on kasvanut tilakoon mukana.

Eniten heikkokuntoisia välitysvasikoita tulee isoilta, vasta laajentaneilta maitotiloilta.

”Vasikoiden hoitoon ei ole riittävästi aikaa, eikä vasikkaosastoon ei ehkä ole satsattu riittävästi tai se on ruuhkautunut.”

Terveysongelmista vaietaan

Härtelin mukaan harvat maitotiloista ilmoittavat terveysongelmista, vaikka se kuuluu välityksen sääntöihin.

”Osa on niin tottunut oman tilan tautitilanteeseen ettei huomaa sitä, ja osa ei ymmärrä, miten tautipurkaukset vaikuttavat vasikkakasvattamoissa. Tunnollisimmat ilmoittavat tautitapauksista ja saavat sitten neljän viikon karenssin välitykseen”, Härtel harmittelee.

Eläinkuljettajat seuraavat kyytiin otettavien vasikoiden kuntoa parhaansa mukaan. Ongelmatiloille pyritään tarjoamaan apua myös lihatalosta käsin.

Eläintautien torjuntayhdistys ETT:n linja välitysvasikoiden suhteen on selvä.

”Oireilevia vasikoita ei pidä laittaa välitykseen. Tilojen pitäisi kantaa vastuunsa ja lähettää vain terveitä vasikoita eteenpäin”, korostaa terveydenhuoltoeläinlääkäri **Erja Tuunainen** ETT:stä.

Suositus on, että vasikka lähetetään välitykseen vasta neljän viikon kuluttua oireiden häviämisestä.

”Lastentarhailmiö” yleinen

Välitysvasikoiden yleisin ongelma ovat hengitystiesairaudet, jotka etenkin kroonisiksi päästessään johtavat kasvutappioihin ja usein jopa vasikan menehtymiseen.

Härtelin mukaan yksittäisen eläimen flunssaoireet saattavat olla lähtötilalla näkymättömissä, vaikka eläin kantaisi tartuntaa.

”Kun vasikoita joilla on erilainen tausta ja vastustuskyky, kootaan paljon yhteen, kuljetetaan ja ryhmitellään uudestaan, tapahtuu sama ilmiö kuin lastentarhoissa. Taudit puhkeavat helpommin.”

Härtel kertoo, että lähes jokainen välitysvasikkaryhmä käy hengitystieinfektion jollain lailla läpi.

Oireisiin reagoitava heti

Mahdollisimman tasaisten ja kohtalaisen pienten vasikkaryhmien kokoaminen helpottaa ongelmien välttämistä ja nopea puuttuminen niistä eroon pääsyä.

”Sairauden merkkejä osoittava vasikka pitäisi heti eristää ja hoitaa, eikä odottaa oireiden pahenemista. Tällöin vasikka voi vielä kuntoutua ja kasvaa hyvää vauhtia teuraaksi”, Härtel sanoo.

Vaikein vasikoiden tautitilanne on yleensä jatkuvatäyttöisissä kasvattamoissa, joissa samassa tilassa on eri-ikäisiä vasikoita. Vanhemmat eläimet voivat olla jo terveitä, mutta tartuttaa silti nuorempia.

Myös ylitäyttö altistaa terveysongelmille. Hengitystieoireiden lisäksi niitä ovat muun muassa ripuli sekä napa- ja niveltulehdukset.

Joissakin ryhmissä esiintyy myös sorkkavälinajotulehdusta ja puhaltumisia.

Paljon tehtävissä jatkokasvatuksessakin

Läheskään kaikki ongelmat eivät kuitenkaan johdu vasikan lähtötilasta, tuotantoneuvoja **Harri Jalli** HK Agrilta toteaa.

”Myös vastaanottotilalla ja välikasvattamoissa on paljon tehtävissä. Hyvällä hoidolla vasikat pystyy pitämään terveinä.”

Heikommastakin aineksesta kehkeytyy hyvissä tiloissa ja hoidossa normaaleja teuraita. Vaivaa vain täytyy nähdä hieman enemmän.

Parhaiten jatkokasvatuksessa pärjäävät lypsykarjatilalla hyvän alun saaneet hyväkuntoiset, terveet vasikat.

”Kun vasikkakasvattamossa olot ovat hyvät, tilaa riittävästi, ryhmäkoko sopivan pieni ja osastointi toimiva, kasvattajalla on hyvä mahdollisuus onnistua”, Härtel sanoo.

Hyvin hoidetut, ruokitut ja tarkkaillut vasikat pysyvät pääsääntöisesti terveinä ja parantuvat nopeasti lievistä taudeista.

TERHI TORIKKA

Aluksi monin paikoin sateista

VIIDEN LÄHIVUOROKAUDEN AIKANA Suomen kaakkoispuolella oleva matalapaine tuo aluksi sateita suureen osaan maata, ja viileä pohjoistuuli on myös puuskaista. Tiistaiksi maahamme virtaa kuitenkin lämpimämpää ilmaa idästä ja sää alkaa poutaantua. Viikon puolivälistä alkaen sää on jo laajalti aurinkoista ja etelässä lämpötila kohoaa paikoin hellelukemiin.

PÄIVÄLÄMPÖTILA ON VIELÄ maanantaina 10–20 astetta. Tiistaista alkaen etelässä päästään 20–28 asteeseen ja pohjoisessa 15–25 asteeseen. Yön alin lämpötila on enimmäkseen 10–15 astetta, Lapissa 4–10 astetta.

ENNUSTETTU SADEMÄÄRÄ ON enimmäkseen 1–5 milliä, idässä paikoin yli 5 milliä.

SEURAAVAN VIIDEN VUOROKAUDEN aikana sää jatkuu kesäisen lämpimänä, mutta sateen todennäköisyys kasvaa.

SÄÄ EILEN

Paikka	Lämpötila	Pilvisyys	Sade 5 vrk
Helsinki	17	●	3.5
Kiikala	14	●	2.3
Turku	18	●	1.7
Jomala	16	●	10.1
Pori	16	◐	4.2
Niinisalo	15	○	2.4
Tampere	14	●	11.7
Jokioinen	14	●	12.9
Lahti	15	●	24.7
Kouvola	15	●	19.0
Lappeenranta	15	◐	13.8
Mikkeli	15	○	7.2*
Ilomantsi	14	●	29.3
Joensuu	13	●	16.2
Kuopio	14	○	23.3
Viitasaari	12	●	12.5*
Jyväskylä	13	●	17.3
Ähtäri	14	●	10.7
Kauhajoki	15	●	1.1
Vaasa	17	●	2.7
Ylivieska	14	●	3.5
Kajaani	14	●	52.9
Oulunsalo	15	●	12.1
Pudasjärvi	13	●	24.6
Suomussalmi	14	●	12.5
Kuusamo	14	●	31.6
Rovaniemi	13	●	7.0
Pello	16	○	3.2
Salla	15	●	61.3
Sodankylä	12	●	4.6
Muonio	15	●	14.4
Kilpisjärvi	9	●	8.0
Ivalo	13	●	2.6
Utsjoki	13	●	2.4

*jaksossa puuttuv(i)a päiv(i)ä

Sää eilen klo 12 ○ = selkeää
Sadejakso päättyen eilen klo 9 ◐ = puolipilvistä
● = pilvistä

Mitas
www.mitas-tyres.com

Maatalouden sääpalvelun puhelinnumero
Kaikkialla maassa alueellisena numerosta:
0600 10620
• 24 tuntia vuorokaudessa
• hinta: 0,93 e/min + paikallispuhelumaksu
Ilmatieteen laitos

Kestotilaajana saat aina enemmän!
Maaseudun Tulevaisuuden kestotilaajana saat:
- TÄYDELLISEN SÄÄPALVELUN
- Lukuoikeuden Maaseudun Tulevaisuuden ja Kantri-kuukausiliitteen näköislehteen ja arkistoon
- Lukuoikeuden Maaseudun tulevaisuuden lukulautaan lukulauta.m1t.fi UUSI ETU!

Lue lisää eduista Maaseudun Tulevaisuuden nettisivuilta www.maaseuduntulevaisuus.fi

Sateet tulevat ajallaan
Asian voit tarkistaa MT:n säätutkasta
www.maaseuduntulevaisuus.fi
mobiililehti: m.mt1.fi

MTK: Vasikkaa ei kannata unohtaa

Vasikoiden terveydestä kantaa huolta myös MTK.

Kotieläinasiamies **Ilkka Pohjamo** harmittelee, että vasikat jäävät usein varsin pienelle huomiolle lypsykarjatalouden uudisrakennusten suunnittelussa.

”Tehtyjä virheitä on myöhemmin kallista ja vaikeaa tai jopa mahdotonta korjata.”

Rakennuksia suunniteltaessa tulisi muistaa, että vasikalle ei ole aina hyvä se, mikä on hyvä lypsylehmälle.

Vanhassa parsinavetassa voi tulla kylmä

Etenkin lämpötila ja ilmanvaihto huonontavat usein pienten vasikoiden hyvinvointia.

Vasikoiden jättäminen uuden navetan valmistuttua esimerkiksi vanhaan parsinavettaan voi tuntua käytännölliseltä, mutta olla todellisuudessa huono idea.

”Siellä voi tulla kylmä, kun lämpöpattereina toimineet lehmät siirtyvät toiseen rakennukseen.”

”Lisää koulutusta eläinlääkäreille”

Uusia navetoita ja tuotannon laajennuksia tehtäessä tulisi myös ottaa huomioon, että tautipaine kasvaa eläinmäärän kasvaessa, Pohjamo muistuttaa.

”200 lehmän navetassa tautipaine on aivan eri kuin 20 lehmän navetassa.”

Usein myös vasikkaosastojen suunnitelmallisessa pesussa ja kuivaamisessa on kehittämisen varaa. ”Kaikissa navetoissa esimerkiksi pesu ei ole talvella mahdollista.”

Sairaiden vasikoiden kohdalla hoito tulisi aloittaa välittömästi.

Esimerkiksi napatulehdusten ja hengitystietulehdusten nopealla hoidolla olisi pelastettavissa monta vasikkaa.

”Eläinlääkäreille tulisi tarjota lisäkoulutusta vasikoiden ongelmien hoitoon”, Pohjamo vaatii.

TERHI TORIKKA

Viljo kutsuu Kiuruvedelle

Viljo-messut eli viljelijän konemessut järjestetään maito- ja luomupitäjäksi tituleeratulla Kiuruvedellä ensi viikonloppuna.

Messujen etäkohteena on Elovaaran naudanlihan tuotantoyksikkö. **Mikko ja Outi Elovaaran** huomassa on 1 100 nautaa.

Tilan reilun 450 hehtaarin peltoalalla kasvaa pääosin säilörehunurmea. Pellot uudistetaan kokoviljasäilörehulla, jossa käytetään vilja-herneseosta.

Elovaarat aloittivat maatalousyrittämisen vuonna 1991. Tilalla oli tuolloin peltoa 36 hehtaaria ja sonneja 70.

”Eläinten ja pellon pinta-ala on nyt hyvässä suhteessa, eikä meillä ole tarkoitus enää laajentaa. Nyt keskitytään peltojen kunnon ja tuottavuuden parantamiseen”, Mikko Elovaara kertoo.

Vasikat tulevat tilalle Elovasikka Oy:n välikasvattamosta, jonka kolmesta osakkaasta Mikko Elovaara on yksi.

”Lapinlahden Alapitkän juottamossa on paikat 500 vasikalle. Kiuruveden Lepistönperällä on välikasvattamo tuhannelle 2–5,5- kuukautiselle vasikalle.”

Vasikat ovat pääosin maitorotuisia.

Uutta tuotantotilaa

Elovaarat työllistävät ulkopuolisia sekä konetöissä että eläinten ruokintapuolella, joissa molemmissa on yksi työntekijä.

Elovaarojen muu yritystoiminta työllistää yhden kaivinkoneenkuljettajan ja yhden kuorma-autonkuljettajan.

Konepajassa on kolme työntekijää. Pajalla huolletaan pääasiassa omaa kalustoa, mutta aikataulun salliessa tehdään myös vieraille korjaustöitä.

”Kesällä palkataan lisäksi kausityöntekijöitä.”

Heidän pojalleen **Antti Elovaaralle** lohkaistuun tilaan on suunnitteilla yhteensä 900 eläintä kahteen eri eläintilaan.

Lujabetonin **Ismo Hyvösen** mukaan Antti Elovaaran sonninavetat ovat heidän firmansa suurin rakentamiskohde tänä vuonna. 500 sonnin navetta on valmis ja 400 sonnin navetta viimeistelyvaiheessa.

Antti Elovaaralla peltoa on vajaa 100 hehtaaria ja peltoraiviota 40 hehtaaria.

Ministeri avajaisissa

Messut avaa perjantaina maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskinen** (kok.) ja MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila.**

Päivällä valitaan Country-tyttö. Haussa on iloinen, sanavalmis, maaseutua ja kotimaista ruokaa edustava tyttö.

Illan messutansseissa tahtia antavat laulaja ja maatalousyrittäjä **Virpi Piippo** sekä **Juha Vartiainen.**

Lauantaina teemana on hyvinvointi. Puolen päivän aikoihin järjestetään maitomaili ja maitojuoksu. Niiden jälkeen kisataan Suomen vahvin viljelijä -tittelistä. Kilpailuun voi osallistua viljelijä tai maataloustaustan omaava henkilö.

Lajeina on traktorin vetoa, farmarikävelyä 30 kilon happopullojen kanssa, rautakangen pitoa edessä ilmassa kaksin käsin ja 40 kilon siemensäkkien lastausta traktorin lavalle sekä hevosvetoisen kyntöauran kantamista.

LAURA KYLMÄMAA

Viljo-messut ovat Kiuruvedellä 25.-27.7. Elovaaran lihakarjatilalle pääsee tutustumaan to klo 12–18, pe 10–18 ja la 10–16. Käyntiosoite: Lepistönperäntie 321, Kiuruvesi. www.viljelijankonemessut.fi

MISKA PUUMALA

Traktoria ohjaava Antti Elovaara siirtää kirvesmies Paavo Kärkkäiselle palkkia, josta työstetään karsinarakenteita. Oikealla oleva sonninavetta on jo käytössä, vasemmalla oleva on viimeistelyvaiheessa.